

„Studii și cercetări. Banatul trecut istoric și cultural”, Editura ICRV- Editura Fundației Zrenian, Novi Sad, 2010.

Prezentul volum conține o serie de studii, bazate pe prezentările a mai multor simpozioane ai ultimilor ani în tematica istoriei și culturii bănățene. Unele dintre studii – de exemplu, cel al Mihaelei Bedecan, care are, la rândul lui, un subiect foarte specific, respectiv profilul clerului din regiune oglindit în presa românească din perioada 1865-1873 – sunt de o întindere mai mică, iar varianta extinsă în cazul altora – cu subiecte mai largi – versiunea extinsă ar putea să reprezinte și baza unor monografii separate. Volumul conține în total 44 de studii, grupate în patru părți tematice. Majoritatea acestora au fost scrise în limba română, și sunt însoțite de rezumate în engleză și în sârbă, dar se găsesc și studii în limba sârbă.

Între autorii din secția de Istorie – prima și probabil cea mai amplă dintre secții – se întâlnesc nume importante ale istoriografiei autohtone cum ar fi Stelian Mândruț, soții Andea, profesorul Ioan Munteanu din Timișoara, etc., dar și autori mai tineri. Subiectele tratate se regăsesc pe o scară foarte variată, între care studii biografice – avându-i ca „eroi” persoane mai cunoscute ca Baba Novac sau Cornel Groșorean, dar și figuri istorice mai puțin notorii pentru publicul cititor mai larg –, studii legate de istoria bisericii, dar și incursiuni istoriografice. O unitate cu mai puține titluri, dar cu un conținut foarte valoros este secția *Învățământ, Limba română*, care conține studii grupate în istoria învățământului din Banat, și nu numai. De exemplu, studiul Romanței Iovanovici, respectiv al Liei Magdu reprezintă contribuții lingvistice, sau al lui Mariana Dan, care tratează din punctul de vedere al antropologiei culturale, modelele de identitate regăsite în literatura minorității române din Voivodina.

A treia parte este concentrată în jurul unei problematice foarte actuale, și care are posibilitatea de a-și pune amprenta pe evoluția societății: cea a relațiilor și interferențelor interetnice și interculturale într-un mediu multicultural. În acest caz, numărul autorilor sârbi, respectiv al studiilor în limba sârbă, este important, iar tematica este la fel de diversificată, ca și în cazul primelor două unități, majoritatea scrierilor încadrându-se în domeniul etnologiei și al filosofiei culturii, dar există și anumite aspecte utile pentru cei interesați în istorie sau sociologie, cum ar fi în cazul studiului Marinei Puia-Bădescu, intitulat *Interferențe sârbo-române*. O direcție viitoare de management al simpozionului, respectiv largirea orizontului seriei de publicații, ar fi includerea pe viitor a unor studii cu privire la rolul elementului etnic și al culturii naționale maghiare și germane în regiune: din câte cunoaștem, și aceste două naționalități au jucat un rol în evoluția istorică și culturală a Banatului, dar aceste aspecte n-au fost cercetate și exploatate într-un mod interdisciplinar, în spiritul european al unității în diversitate, existând, în schimb, o serie de studii etnocentriste. Ultima parte a volumului, intitulat *Evocări*, conține scrieri care tratează prin prisma unei retrospective analitice anumite persoane și reviste ce și-au adus contribuția la evoluția istoriei regiunii, dar și scrieri de alt gen. Sunt foarte interesante ultimele două studii, operele unor oameni de știință sârbi: Sasa Kicosev analizează, în oglinda datelor statistice ale recensămintelor, principalele caracteristici demografice ale Banatului, iar Zeljko Bjeljic, în studiul lui scris în limba sârbă, ne prezintă baza materială a potențialului turistic din Banat.

În introducere, se spune că dintre toate provinciile istorice românești, Banatul a fost cel care a fost cel mai puțin cercetat, ca atare, din motive diferite. În ultimii ani însă – observăm noi – se fac eforturi serioase pentru recuperarea acestor lipsuri, și între acestea, putem număra și simpozionul *Banatul, trecut istoric și cultural*, a cărui gamă de subiecte devine din ce în ce mai variată, lucrările acestuia aducând tot timpul informații noi pentru înțelegerea acestei lumi complexe a multiculturalității. Este un aspect foarte important și faptul că, prin lucrările acestui simpozion, se aduc contribuții la favorizarea unei apropieri culturale româno-sârbe, deoarece foarte multe prezentări se ocupă de acest subiect. Aceste lucrări mai pot să fie însă extinse atât din perspectiva multiculturalității – aducând în discuție tangențe maghiare și germane, prin elementul șvab al regiunii, evreiești, țigănești, și într-o retrospectivă istorică, chiar turcești și grecești, dacă luăm în considerare ocupația otomană și rolul negustorilor greci în viața economică atât a imperiului otoman, cât și în cel habsburgic – cel a domeniilor științifice – aspectul economic, respectiv cel sociologic, după părerea noastră, fiind mai puțin prezent – sau chiar al epocilor istorice tratate – existând o lipsă acută în

privața studiilor cu subiecte din istoria antică, clasică, respectiv cea foarte contemporană, deși anumite aspecte ale evenimentelor și fenomenelor din istoria recentă și contemporană ar putea fi interesante și pentru o audiență mult mai largă, de exemplu, consecințele destrămării Iugoslaviei asupra relațiilor interetnice sau evoluția acestora în contextul crizei economice. Inițiativa însă – adică simpozionul și volumul legat de acesta – este una foarte bună, ce merită susținută și dusă mai departe în continuare.

Artur Lakatos

„Synergies Roumanie, Revue du GERFLINT”, Cluj-Napoca, 2011, nr. 6, 260 p.

Publicația pe care încercăm să o aducem în atenția cititorilor noștri și-a început activitatea în anul 2006 și continuă până în prezent să furnizeze articole și publicații de o înaltă valoare științifică sub îndrumarea mai multor experți internaționali și naționali deosebit de valoroși.

Cele șase apariții de la lansarea revistei, au reușit să trateze probleme variate și complexe, subliniind un caracter inter și transdisciplinar al publicației; Volumele *Entre risque et liberté. La Roumanie et l'Europe, Pour une approche „complexe” de la Francophonie, Regards sur la culture roumaine dans la dynamique européenne, Sciences du langage et didactique des langages. Frontières et rencontres, Approches du sens. Perspectives littéraires, didactiques et linguistiques*, precum și ultima apariție, coordonată de Mioara Codleanu, Mircea Muthu și Vasile Puscaș, cu titlul *Entre affirmation identitaire et intégration: le dialogue interculturel européen*, accentuează caracterul interdisciplinar și divers abordat. Varietatea de teme, este ilustrată într-o paletă semnificativă, de la tematicile specifice științelor lingvistice cum sunt cele referitoare la *les nomes propres*, până la reconstrucția valorilor și percepțiilor culturale europene; mai mult decât atât, o atenție deosebită se alocă modificărilor structurale ale societății europene, asupra hermeneuticii construcțiilor imaginarului colectiv european, cu referințe clare și critice la adresa dificultăților de imagine și de percepție a spațiului Europei centrale și de est atrăgând atenția asupra problemelor de integrare europeană.

Colectivul revistei, pe care îl considerăm deosebit de important, este format din Chantal Delsol, Université de Marne-la Vallée și Andrei Pleșu, Universitatea din București, în calitate de președinți, Jaques Cortès, director de publicație, Dorin Domuța, în calitate de redactor șef, Călin Teuțișan și Monica Vlad.

Consiliul științific al revistei cuprinde notabilități și membri de valoare, precum Chantal Claudel (Université Paris VIII), Dominique Ulma (Université Claude Bernard Lyon I), Aleksandra Ljalikova (Université de Tallin), Elsa Godart (Université de Marne la Vallée), Gisèle Vanhese (Université de Calabre), Ion Pop (Universitatea Babeș-Bolyai), Mihai Sandru (Academia Română), Pierre Chalvidan (Université Paris XII) și mulți alții, ale căror cercetări cresc semnificativ importanța publicației.

Numărul de față cuprinde perspective comparative aflate într-o interdependență directă cu problematica actuală a spațiului european, unde contextul socio-politic global, împreună cu tendințele divergente de integrare și fragmentare ale societății contemporane, generează sciziuni la nivel conceptual. O atenție deosebită se acordă României, ca element cultural activ în spațiul francofon, lucrările analizând în general succint diversele valențe culturale ale abordărilor europene și nu numai.

Structura revistei cuprinde trei teme generale, prezentate succint în descriere: dosarele de traductologie, dosarele de literatură și critică contemporană românească și, nu în ultimul rând, dosarul aferent extinderii europene. Prima parte, rezervată traductologiei, subliniază caracterul francofon al studiilor și preocupările cercetătorilor asupra evoluțiilor lingvistice în cadrul acestor științe. Cea de-a doua tematică, oarecum complementară cu prima, o completează prin analize critice comparate, plecând de la niște ipoteze extrem de bine conturate; abordările epistemologice și metodologice subliniază caracterul multicultural european în contextul micro și macro geografic actual. Ultima tematică atinge probleme profunde ale Uniunii Europene aferente temei integrării europene, creionând subtil diversele divergențe și paradoxuri conceptuale referitoare la tratatele Uniunii Europene, la principiile pe care le promovează și la riscurile și incertitudinile evoluțiilor viitoare.